

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/116/2021
Identifikačné číslo spisu:	1320207857
Dátum vydania rozhodnutia:	29.06.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:1320207857.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloletú U. X. V., narodenú XX.XX.XXXX, zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, Vázovova 7/A, 816 16 Bratislava, dieťa rodičov F. G. N., K., bývajúcej v Ž., K. XXXX/XX, t. č. v G., K. I. XX, zastúpená Mgr. Martinom Berecom, advokátom so sídlom v Bratislave, Mostová 2, a D. V., bývajúceho v G., Z. XX, zastúpený advokátskou kanceláriou URBAN STEINECKER GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., so sídlom v Bratislave-mestská časť Staré Mesto, Havlíčkova 16, IČO: 47 244 895 o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletemu dieťaťu, o návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia, v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava III, pod sp. zn. 37P/181/2020, o dovolaní otca proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 11. januára 2021 sp. zn. 11CoP/352/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Matka sa podaným návrhom na začatie konania domáhala úpravy výkonu práv a povinností k maloletej U. X. narodenej XX. Z. XXXX, a to zverenia maloletej do jej osobnej starostlivosti, úpravy styku otca s maloletou počas kalendárneho roka, vianočných a veľkonočných sviatkov, jarných, letných a zimných prázdnin, určenia povinnosti otcovi prispievať na výživu maloletej mesačne sumou 500 eur, ako aj určenia, že obaja rodičia sú oprávnení maloletú zastupovať a spravovať jej majetok. Zároveň navrhla vydať neodkladné opatrenie o úpravu práv a povinností k maloletej v rovnakom rozsahu.

2. Okresný súd Bratislava III (ďalej len „súd prvej inštancie“) uznesením č. k. 37P/181/2020-38 z 10. septembra 2020 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým uložil otcovi povinnosť platiť výživné na maloletú U. X., sumou 200 eur mesačne, počnúc dňom doručenia uznesenia, vždy do 15. dňa príslušného kalendárneho mesiaca vopred k rukám matky. Určil, že neodkladné opatrenie bude trvať do právoplatného skončenia konania vo veci úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletemu

dieťaťu, vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 37P/181/2020. Vo zvyšku návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.

2.1. V odôvodnení poukázal na dôvody návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia týkajúce sa nevyhnutnosti dočasnej úpravy pomerov. Citoval ustanovenia § 324 ods.1, § 326 ods. 1, § 329 ods. 1, § 330 ods. 1, § 331 ods. 1 a § 366 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“) a uviedol, že maloletá U. X. sa fakticky nachádza v osobnej starostlivosti matky, s otcom sa stretáva na základe vzájomnej dohody rodičov. Považoval za preukázané, že matka maloletej uhrádza platby spojené s návštevou predškolského zariadenia a iné voľnočasové aktivity maloletej, a preto uložil otcovi povinnosť prispievať na výživu maloletej sumou 200 eur, ktoré považoval za primerané s tým, že v rozhodnutí vo veci samej bude o výške výživného rozhodnuté po vykonanom dokazovaní. V časti týkajúcej sa úpravy styku, ako aj vo zvyšku návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.

3. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) uznesením č. k. 11CoP/352/2020-90 z 11. januára 2021 uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutom výroku, ktorým súd zamietol návrh matky vo zvyšku, v časti návrhu na úpravu styku otca s maloletou zmenil tak, že upravil styk otca s maloletou, ktorý je oprávnený dočasne, do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 37P/ 181/2020 vo veci samej, stretávať sa s maloletou U. X., každý párný týždeň od štvrtka od 16.00 hod. do pondelka do 08.00 hod. a každý nepárny týždeň od stredy od 16.00 hod. do piatku do 08.00 hod. s tým, že miestom preberania a odovzdania maloletej bude predškolské zariadenie, ktoré maloletá navštevuje. V prípade, ak sa maloletá v materskej škôlke nebude nachádzať, otec si maloletú prevezme a po ukončení styku ju odovzdá matke v mieste jej bydliska. Uložil matke povinnosť maloletú na styk s otcom riadne pripraviť; vo zvyšku uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutom výroku o výživnom a vo výroku, ktorým súd prvej inštancie vo zvyšku návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol (na zverenie maloletého dieťaťa) potvrdil.

3.1. Stotožnil sa so závermi súdu prvej inštancie v časti týkajúcej sa zamietnutia návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia o zverení maloletej do jej osobnej starostlivosti. Zdôraznil, že z obsahu spisu vyplýva, že rodičia nežijú v spoločnej domácnosti, existuje medzi nimi určitá miera narušenia vzájomných vzťahov a schopností konštruktívne riešiť otázky týkajúce sa maloletej, najmä starostlivosti o ňu a styk otca s maloletou, o čom svedčia protichodné vyjadrenia rodičov a námietky matky k nedodržiavaniu času odovzdávania maloletej otcom po ukončení stretnutia a k nerešpektovaniu veku a potrieb maloletého dieťaťa. Podotkol, že otec sa domáha realizácie styku s maloletou opakovane resp. starostlivosti o dieťa v rovnakom časovom rozsahu ako vykonáva starostlivosť matka. Konštatoval, že matka neosvedčila nevyhnutnosť dočasnej úpravy pomerov v otázke zverenia do osobnej starostlivosti vzhľadom na vek maloletej (tri a pol roka), i s prihliadnutím k tomu, že maloletá sa nachádza v osobnej starostlivosti matky a na rozhodnutie o zverení maloletého dieťaťa je potrebné vykonať riadne dokazovanie. Výšku určeného výživného neodkladným opatrením považoval za primeranú. Za nedôvodné považoval aj uplatnené odvolacie námietky matky týkajúce sa navrhovanej úpravy styku počas sviatkov, prázdnin, ako aj odvolací návrh otca týkajúci sa určenia zastupovania maloletej a spravovania jej majetku z dôvodu nedostatku naliehavosti neodkladnej úpravy v tejto časti. Napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie v zamietavom výroku i vo výroku o určení výživného ako vecne správne potvrdil v súlade s § 387 ods. 1 CSP.

3.2. Zamietavý výrok týkajúci sa návrhu na úpravu styku otca s maloletou v súlade s § 388 CSP zmenil tak, že styk otca s maloletou upravil na každý párný týždeň od štvrtka od 16.00 hod. do pondelka do 8.00 hod. a každý nepárny týždeň od stredy od 16.00 hod. do piatku do 8.00 hod. Zohľadnil záujem maloletej, ktorá má právo stretávať sa s obidvoma rodičmi, upevňovať a rozvíjať vzťah s otcom, ako aj zohľadnil konflikty rodičov vyplývajúce z ich neochoty sa v otázke starostlivosti o maloletú dohodnúť a prispôsobiť jej režim tak, aby sa stretávanie mohlo realizovať pravidelne.

Vyslovil, že o trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie v rozhodnutí vo veci samej.

4. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie otec (ďalej len „dovolateľ“), ktorého prípustnosť

vyvodzoval z ustanovení § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Namietal, že postupom súdov nižších inšancií došlo k porušeniu jeho procesných práv tým, že sa nevysporiadali s jeho argumentáciou týkajúcou sa realizácie styku s maloletou počas jedného roka, neuviedli na podklade akej úvahy, či dôkazu súdy dospeli k záveru o obmedzení jeho styku s maloletou. Podľa jeho názoru súdy vôbec neskúmali, či je možné v najlepšom záujme maloletej upraviť styk inak, ako obmedzovaním styku otca s maloletou, ako aj namietal, že odvolací súd vôbec neskúmal, či zaužívaný režim v akom momentálne maloletá žije, je v jej najlepšom záujme. Konanie súdov preto považoval za arbitrárne a svojvoľné. Poukázal na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II ÚS 559/2018, z ktorého vyplýva, že neuvedenie zásadných dôvodov podstatných pre rozhodnutie v odôvodnení rozhodnutia súdu zakladá prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. K uplatnenému dovolaciemu dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP uviedol, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Zároveň predložil návrh na odklad vykonateľnosti rozhodnutia, ktorý odôvodnil tým, že pokiaľ dovolaniu nebude vyhovieť, hrozí mu ťažká ujma spočívajúca v narušení citových väzieb, ktoré sú s maloletou vybudované. Ďalším dôvodom hodným osobitného zreteľa je aj skutočnosť, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu preukázateľne trpí zásadnými právnymi vadami, v dôsledku ktorých je en bloc nezákonné, keďže je zjavne protiústavné. Podotkol, že odkladom vykonateľnosti rozhodnutia sa predíde aj možnému vzniku škody. Navrhol návrhu na odklad vykonateľnosti vyhovieť a napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vrátiť na ďalšie konanie. Uplatnil si nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

5. Matka vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že dovolanie otca je zmätočné, lebo dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom vyplývajúcim z § 431 až § 435 CSP, čo je dôvod na odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. f) CSP. Vo vzťahu k namietaným okolnostiam týkajúcim sa režimu v akom obaja rodičia s maloletou fungujú už jeden rok, podotkla, že otec opomenul, že inštitút neodkladného opatrenia slúži na dočasnú úpravu pomerov medzi účastníkmi konania. Napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu považovala za správne, lebo bolo jasne preukázané, že otec nerešpektuje dohody o starostlivosti o dieťa a preto súd správne vyhodnotil potrebu úpravy styku na základe predložených dôkazov. Podotkla, že v čase, keď otec nemal upravený styk s dieťaťom neodkladným opatrením dochádzalo zo strany otca k neustálemu porušovaniu dohôd, neodovzdával dieťa v dohodnutom čase, odchádzal z mesta či dokonca bránil matke v návšteve dieťaťa napr. počas vianočných sviatkov, či neumožňoval jej s dieťaťom komunikovať ani telefonicky. Zároveň nerešpektoval rozhodnutie o výživnom, ktoré neplatil niekoľko mesiacov vôbec, pričom má dlh na výživnom vo výške 600 eur. Všetky náklady na starostlivosť o dieťa znáša sama. Navrhla dovolanie odmietnuť alebo zamietnuť ako nedôvodné.

6. Kolízny opatrovník sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

7. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konanie podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

8. Podľa § 444 ods. 1 CSP dovolací súd môže na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie podmienok pre odloženie vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP a v súlade s ustálenou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“ resp. „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné.

11. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu

spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

12. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

13. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

14. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolaateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

16. Podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

17. Podľa § 421 ods. 2 CSP dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

18. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolaateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

19. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP má určujúci význam vymedzenie „právnej“ otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

20. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Na to, aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti (vecnej prejednávateľnosti) dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (napr. rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 64/2018). K posúdeniu dôvodnosti dovolania a teda vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia (či dovolaateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na

nesprávnom právnom posúdení), môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

21. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný tak, ako sú obsahovo vymedzené v podanom dovolaní.

22. V zmysle ustanovenia § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Dovolanie je prípustné len proti rozhodnutiam odvolacieho súdu vo veci samej a rozhodnutiam, ktorým sa konanie končí. Nová právna úprava redukuje prípustný predmet dovolania, čím sa sleduje dôsledné a koncepčné uplatňovanie princípu mimoriadnosti opravných prostriedkov v tom zmysle, že na ich uplatnenie nie je právny nárok a navrhovateľ musí splniť prísnejšie podmienky prípustnosti. Rozhodnutiami odvolacieho súdu vo veci samej sú také rozhodnutia, ktoré nasledujú po vecnom prejednaní veci odvolacím súdom, tzv. meritórne rozhodnutia. Pod pojmom „rozhodnutie, ktorým sa konanie končí“ má zákon na mysli tie rozhodnutia, ktorými sa konanie skončilo bez toho, aby sa vec vecne prejedнала. Súd musel vec skončiť procesne, pretože tu existovali také prekážky, pre ktoré vec nemohol prejednať vecne (napr. späťvzatie žaloby, späťvzatie odvolania, neexistencia procesných podmienok, neodstránenie väd odvolania a pod.).

23. Ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a) až f) CSP irelevantné, či k dovolaťom namietanej procesnej vade došlo alebo nie. Rozhodnutie o neodkladnom opatrení má povahu rozhodnutia vo veci samej vtedy, ak samotné neodkladné opatrenie konzumuje vec samu. Taká situácia môže nastať v prípade návrhov na nariadenie neodkladného opatrenia podaných po skončení konania (§ 325 ods. 1 CSP) alebo v prípade návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia pred začatím konania, na ktoré nenadväzuje žaloba podľa § 336 ods. 1 CSP, konanie končí rozhodnutím o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a konzumuje vec samu (sp. zn. 8 Cdo 83/2017).

24. V preskúmvanej veci matka podala návrh na nariadenie neodkladného opatrenia v rámci konania vo veci samej o úpravu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu. Napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nie je rozhodnutím vo veci samej o ktorej rozhodne súd prvej inštancie rozsudkom (§ 305 CSP), nie je ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí. Aj po rozhodnutí o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia súd prvej inštancie pokračuje v konaní a po vykonanom dokazovaní vo veci samej rozhodne. Neodkladné opatrenie má v takomto prípade nastoliť určitý stav len dočasne a bez ujmy na definitívnu ochranu poskytovanú rozhodnutím súdu vo veci samej. Vylúčením prípustnosti dovolania proti takému uzneseniu odvolacieho súdu o nariadení neodkladného opatrenia, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, právna úprava vyplývajúca z § 420 CSP zohľadňuje, že v prípade takejto rozhodnutia ide (len) o dočasné procesné opatrenie súdu, trvanie ktorého je obmedzené a môže byť za podmienok uvedených v zákone zrušené (sp. zn. 3 Cdo 157/2017).

25. Aj v danom prípade nariadené neodkladné opatrenie je obmedzené do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 37P/181/2020, t. j. v tejto veci, čo nepochybne vyplýva z výrokovej časti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu v zmenenom výroku, ako aj z rozhodnutia súdu prvej inštancie vo vzťahu k výroku, ktorý bol odvolacím súdom potvrdený. Z tohto dôvodu prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je daná.

26. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolací súd uvádza, že odvolací súd rozhodol napadnutým rozhodnutím o odvolaní proti uzneseniu súdu prvej inštancie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia (§ 357 písm. d) CSP) a preto v danom prípade nie je dovolanie prípustné (§ 421 ods. 2 CSP).

27. Z týchto dôvodov dovolací súd odmietol dovolanie v súlade s § 447 písm. c) CSP, lebo smeruje proti rozhodnutiu proti ktorému nie je dovolanie prípustné. Vzhľadom na rozhodnutie z procesných dôvodov, dovolací súd vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu neposudzoval.

28. Rozhodnutie o trovách dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 druhá veta CSP).

29. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.